

El jou jacobí a una emblemàtica obra

El projecte de construcció de la Porta dels Països Catalans a Salses ha topat amb molts entrebancs. Els seus promotors tenen ja els diners per alçar aquest faraònic monument, l'Ajuntament de Salses hi dona els terrenys, però les complicacions semblen no tenir fi.

PERE CODONYAN

Armand Samsó, secretari general de l'Asociació Porta dels Països Catalans, darrere de la maqueta del monument que intenta erigir aquesta entitat. L'associació ja ha aconseguit els noranta milions de pessetes necessaris per bastir aquesta obra, dissenyada per l'escultor català Emili Armengol.

El dia 12 d'abril propinent farà quinze anys que es va crear, a iniciativa de Josep Deloncle i d'Armand Samsó, l'Asociació Porta dels Països Catalans, després del canvi de nom de l'autopista A9 que, de Salses fins a la frontera franco-espanyola, es va rebatejar amb el nom de "Catalane" en lloc de "Languedocienne". Deloncle i alguns militants catalanistes més de Catalunya-Nord van voler deixar clar que el territori català comença a Salses i no pas a la Jonquera, com encara avui pot deixar creure la Porta Catalana de l'autopista A7. Per això van obrir una subscripció pública per construir un monument que marqués el límit més septentrional de les terres que històricament han integrat la corona catalano-aragonesa, tal

com ja esmentava el rei Alfons I en la constitució de la Pau i Treva de Déu de Toluges, l'any 1173, "en la dita terra meva, de Salses fins a Tortosa i Lleida amb llurs termes".

Poc després de la seva creació, l'associació, presidida de ple dret pel batlle de Salses, va comprar al municipi, per un franc simbòlic, un turó situat al nord del poble i que es veu des de l'autopista A9, la carretera general RN9 i la via del tren. També va comprar, al peu del turó i al costat de la carretera, una vinya per fer-hi una àrea de descans i de picnic, una iniciativa que va rebre el vist-i-plau dels serveis d'obres públiques de l'estat. En una carta de febrer del 87, M. Lescure, enginyer subdivisionari de la Direcció Departamental d'Obres Públiques (DDE), ofería fins

i tot la cooperació tècnica dels serveis de l'estat per dur-la a terme.

Mentrestant l'associació ha venut més de 3.750 pedres. Pel preu de 2.000 pessetes la unitat, tot d'institucions, entitats o persones dels Països Catalans s'han adherit al projecte. Però és a partir de l'any 1993 que les coses es van accelerar, gràcies, sobretot, al suport de la Generalitat de Catalunya i al patrocini de grans empreses catalanes i de multinacionals: l'associació va aconseguir els noranta milions de pessetes necessaris per a finançar la construcció del monument dissenyat per l'escultor català Emili Armengol. L'obra, que representa una gran arcada quadribarrada en acer inoxidable mesurarà, una volta enllestida, 19 metres d'alçada per 21 d'amplada. Un cop reunides totes les condicions, només faltava el permís de construir.

Per això, l'ajuntament, que accepta el projecte des que fou ideat, va incloure els terrenys on s'havia d'edificar la Porta dels Països Catalans en el Pla d'Ocupació de Sòl (POS). A l'estat francès, el POS és el procés administratiu legal per al desenvolupament urbà de tot municipi i s'ha de sotmetre a l'aprovació d'Obres Públiques. L'agost del 1987 el delegat del govern central a Catalunya Nord, el prefecte Bernard Bonnet, va demanar al batlle un informe per a "prevenir possibles dificultats d'instrucció de dossier". Pels promotors de la Porta, és partir d'aquest moment que les coses comencen a complicar-se.

Un monument amb el favor de quasi tots

La gran majoria dels càrrecs públics de Catalunya Nord, tant de dreta com d'esquerra, que han vist el projecte hi són favorables, i molts no poden entendre l'oposició de l'administració estatal. Per ells construir una Porta dels Països Catalans a Salses no qüestiona gens la sacrosanta "integritat del territori nacional".

El president del Consell General dels Pirineus Orientals mateix, el socialista Christian Bourquin, que també és diputat al Parlament francès, considera aquesta oposició administrativa "d'un altre temps". Bourquin, que s'ha entrevistat unes quantes vegades amb els promotors de la Porta, es va comprometre a fer mans i mànigues a París per desbloquejar la situació. "Presto totalment suport al projecte. Quan el primer mi-

nistre Lionel Jospin és a punt de signar la carta europea de les llengües regionals, que permetrà el reconeixement del català, crec que seria de molt mal gust impedir la construcció d'aquesta Porta dels Països Catalans que tots volem", afirma Bourquin. En aquest sentit, el president nord-català va escriure una carta a la ministressa francesa de Cultura, Catherine Trautmann, demanant-li d'integrar la Porta dels Països Catalans en el projecte cultural d'abast estatal que preveu la creació de Portes per a l'Any 2000.

"Aquesta iniciativa en favor de la qual sol·licito el vostre suport, permetria de fer-hi adherir, em penso, el més gran nombre de promotors. Desitjo que no topi amb més obstacles i que durant aquest any, gràcies a la vostra

acció, aquest projecte rebi ajuda i facilitats en la seva fase d'autorització i de realització" escriu Bourquin.

Mentrestant, Armand Samsó va provar de fer afluir el prefecte Pierre Dartout recordant-li per escrit les declaracions del president de la República Francesa a Rennes (Bretanya), del 4 de desembre de 1998. En aquesta ocasió, Jacques Chirac afirmà: "si la nació ha de conservar la seva preeminència no s'ha de preocupar del fet regional... Per mi, el fet regional, local, és viu, com ho és també el fet nacional. Avui, cadascú és cada vegada més de la seva regió sense, tanmateix, ser menys francès". Unes paraules que ara com ara no semblen gaire convincents al representant de l'estat a Catalunya-Nord. **P. C.**

El desembre d'aquest mateix any, Sylvain Dagues, batlle de Salses, rebia una carta de Guy Simon en què el director departamental d'Obres Públiques expressava la seva oposició al projecte per raons de seguretat viària i de protecció del medi. "No acceptaré cap nou accés a la carretera RN9 en la zona en qüestió" que, segons Simon, també és un sector "sensibile quant a paisatge". Encarregat per l'associació de dissenyar l'entorn de la Porta, l'arquitecte i urbanista Salvador Fernandez nega aquests arguments: "El 1987 el senyor Lescure, tècnic de la DDE es mostrava entusiasmada amb el projecte que, segons ell, complementava l'àrea que ja hi ha a l'altra banda de la carretera. I avui resulta que aquest aparcament representa un perill per a la circulació." Pel que fa a la protecció de l'entorn, Fernandez no pot reprimir-se el riure: "Com és que un terreny, on hi ha una antiga pedrera, situada entre una autopista, una carretera i una via de tren pot representar sobtadament un interès paisatgístic de relleu?".

Tot i així, en un afany conciliador i en una mostra de comprensió i bona voluntat, s'han cercat solucions alternatives als problemes

plantejats per l'administració. L'última, la del batlle proposant un altre terreny municipal amb els mateixos avantatges de l'anterior, mes sense els seus inconvenients. Però fins ara aquesta nova proposta no ha obtingut cap resposta de la prefectura. "Tot i que no ho vagi dir mai públicament, sabem perfectament que el prefecte Bonnet s'oposava del tot al projecte, per més que sempre en va descarregar

la responsabilitat en els serveis tècnics de l'estat. Ara, de fet, no volia ni sentir-ne parlar. L'actual prefecte, Pierre Dartout, fa seus els arguments de la DDE, sense demostrar una oposició tan categòrica. El mal és que no vol contradir el seu predecessor", explica Armand Samsó, que ara només creu en una solució política del problema.

Pere Codonyan

PERE CODONYAN

Indret comprat per l'associació a l'Ajuntament de Salses per un franc simbòlic per construir la Porta dels Països Catalans. L'associació encara no té el permís per construir.